

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 8ον - ΑΡΙΘΜ. 172

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1977

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Ἡ συμμετοχή τοῦ Οἰκουμένου Πατριαρχείου εἰς τὰς ἐορτὰς τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου εἰς Ρώμην..... 2
- Συνήλθεν εἰς Σαμπεζύ τὸ Συνέδριον διὰ τὸν κοινὸν ἐορτασμὸν τοῦ Πάσχα..... 6
- "Προσκύνημα Ἀποστόλου Παύλου" ὀργάνωσεν ἡ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς..... 9

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Ἀπόψεις διατυπωθεῖσαι κατὰ τὸ Συνέδριον διὰ τὸν κοινὸν ἐορτασμὸν τοῦ Πάσχα.
(1) Ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀστρονόμου κ. Ν. Κοντοπούλου..... 9

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....13

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
TÉLÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSY, 1292 CHAMBÉSY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώνη τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευόμενας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μέ ἀπλὴν ἔνδειξιν τῆς προελεύσεως.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Η συμμετοχή του Οικουμενικού Πατριαρχείου εις τας εορτάς των Άποστόλων Πέτρου και Παύλου εις Ρώμην.

Τό έσπέρας τής Κυριακής, 26 Ιουνίου, άφίκετο εις Ρώμην ή Πατριαρχική Άντιπροσωπεία, ή όρισθεΐσα όπως έκπροσωπήση τό Οικουμενικόν Πατριαρχείον εις τας εορτάς των Κοινοκραίων Άποστόλων Πέτρου και Παύλου. Ταύτην άποτελουμένην έκ του σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνοσ κ. Μελίτωνος, του θεοφιλ. Έπισκόπου Άρίστησ κ. Βασιλείου και του Μ. Πρωτονοταρίου έλλογιμ. Καθηγητοϋ κ. Έμμ. Φωτιάδου, όπεδέχθησαν εις τό άεροδρόμιον ή Άντιπρόεδρος τής Γραμματεΐασ, δια τήν ένότητα των Χριστιανών, του Βατικανού, σεβ. Ramon Torrella και τό μέλος τής αύτής Γραμματεΐασ π. Πέτροσ Ντυπερέ.

Τήν έπομένην, Δευτέραν 27 Ιουνίου, περί ώραν 11 π.μ. ή Πατριαρχική Άντιπροσωπεία παρέστη εις τό έν τή Μ. Αΐθουση Άκροάσεων του Βατικανού πραγματοποιηθέν Κοινοστόριον, κατά τήν διάρκειαν του όπολου άνεκηρύχθησαν πέντε νέοι Καρδινάλιοι. Εξόψς μετα τήν τελετήν ή Πατριαρχική Άντιπροσωπεία έγένετο δεκτή εις έπίσημον άκρόασιν παρά τή Α.Α. τή Πάπα εις παραπλεύρωσ κειμένην αίθουσαν, κατά τήν διάρκειαν τής όποιασ ή σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνοσ κ. Μελίτων προσεφώνησε τήν Α.Α. ειπών τά έξής :

"Άγιώτατε,

Όσ Έκκλησία ύπάρχομεν και ζώμεν έν τή συνεχεΐ κοινωνία μετά των Άγίων. Έντός του μυστηρίου γεγονότασ τούτου προσπαθώμεν νά βιώσωμεν τήν πρόσ άλλήλους κοινωνίαν ήμών, άποβλέποντασ εις τήν άποκατάστασιν τής, κρίμασιν οΐσ οΐδε Κύριοσ, διακατεΐσης πλήρουσ κοινωνίασ Άνατολήσ και Δύσεωσ και έπιζητοϋντασ έν άγάπη, ταπεινώσει, ύπομονή και προσευχή, αλλά και πλήρει άγαθήσ θελήσει, τούσ πλέον προσφόρουσ τρόπουσ και τά πλέον ιερά έν τή άληθεία μέσα, πού άγουν εις τό άγιον τούτο τέλος.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκεπτόμεθα σήμερον τόν τῆς Ρώμης Ἐπίσκοπον.

Κατ' ἐκκλησιαστικήν ἐντολήν ἐρχόμεθα διὰ νά συνενώσωμεν τάς προσευχάς ἡμῶν μέ τάς προσευχάς τῆς Ἑμετέρας Ἀγιότητος καί τῆς κατά Ρώμην Ἐκκλησίας πρός τοὺς πρωτοκορυφαίους Ἀποστόλους Πέτρον καί Παῦλον, ἐπί τῆ ἱερᾷ μνήμῃ αὐτῶν. Καί κομίζομεν, λοιπόν, τόν ἀσπασμόν τοῦ Ἀνδρέου πρός τόν αὐτάδελφον Πέτρον, καί τόν ἀσπασμόν τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀνδρέου πρός ἡμᾶς, τόν διάδοχον τοῦ Πέτρου.

Ἐπὶ κριτήρια κοσμικά θά ἡδύνατο, ἴσως, νά θεωρηθῆ ἡ παρουσία ἡμῶν ἐνταῦθα, ἐπί τῆ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, ὡς μία ἀντεπίσκεψις ἀβροφροσύνης εἰς ἀνταπόδοσιν τῆς παρουσίας τῶν Ἑμετέρων ἀντιπροσώπων, ἐπί τῆ ἱερᾷ μνήμῃ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου εἰς τήν κατά Κωνσταντινουπόλιν Ἐκκλησίαν, ὅμως, θεωροῦντες τήν παροῦσαν συνάντησιν ὑπὸ τό πρῖσμα τῆς ἱερᾶς διαστάσεως, πού ἀνεφερον ἐν ἀρχῇ τῆς ταπεινῆς ὀμιλίας μου, εὐρίσκομεν ταύτην κειμένην εἰς αὐτό τοῦτο τό κέντρον τῆς βιωματικῆς θεολογίας, τῆς ἐκφραζομένης διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐνεργειῶν καί πράξεων, τῆς πνευματικότητος καί τῆς εὐσεβείας καί τοῦ συμερισμοῦ τῆς κοινῆς λειτουργικῆς ἐμπειρίας τῆς ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας.

Ἐν ἀγάπῃ πορευόμενοι πρός τόν θεολογικόν διάλογον μεταξύ Ρωμαιοκαθολικῆς καί Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δέν δουλεύομεν ἀπλῶς εἰς τεχνικήν μεθοδολογίαν, οὔτε εἰς ὑπόθεσιν ψυχρᾶς θεωρίας καί διανοήσεως, ἀλλά δουλεύομεν τῷ Κυρίῳ καί τῷ θελήματι Αὐτοῦ, τῇ Ὁδοῦ, τῇ Ἀληθείᾳ καί τῇ Ζωῇ.

Λοιπόν, Ἀγιώτατε, ἡ ταπεινή παρουσία ἡμῶν ἐνταῦθα σήμερον εἰς τελευταίαν ἀνάλυσίν της, εἶναι ὑπόθεσις ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Ἄλλωστε ἡ ἐκκλησιαστική ζωή καί πράξις εἶναι ἐκεῖναι, πού δίδουν περιεχόμενον εἰς τήν θεολογίαν, διότι, διὰ τήν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν, δέν ὑπάρχει διάκρισις μεταξύ βιωματικῆς-πρακτικῆς καί θεωρητικῆς θεολογίας, ἀλλά θεολογοῦμεν ὡς Ἐκκλησία, βιοῦντες τήν ἐμπειρίαν τοῦ ὄλου μυστηρίου αὐτῆς.

Ἐπὶ τάς προϋποθέσεις ταύτας δικαιολογεῖται πληρέστερον ἡ παρουσία ἡμῶν εἰς Ρώμην: Διότι, παρεκτός τοῦ κυρίου σκοποῦ ἦτοι : τῆς ἀποτίσεως τιμῆς καί εὐλαβείας εἰς τοὺς πρωτοκορυφαίους Ἀποστόλους Πέτρον καί Παῦλον, ἐρχεται νά ὑπογραμμίσῃ καί νά ἐξάρῃ δύο ἐπετεῖους αἱ ὁποῖαι, ἐνῶ μέχρι τῆς χθές ἦσαν ἐσωτερικῆς ὑπόθεσις τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, σήμερον, ἐν τῇ νέᾳ δομῇ τῆς ἀπὸ κοινοῦ βιουμένης ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἀποτελοῦν συγχρόνως σεβασμίαν ὑπόθεσιν καί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἦτοι : ἡ ἐπέτειος τῶν ὀνομαστηρίων τῆς Ἑμετέρας Ἀγιότητος καί ἡ ἀμέσως ἀκολουθοῦσα ἐπέτειος τῆς στέψεως ἡμῶν, ὡς Πάπα τῆς Ρώμης, τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ', ὁμοτρόπου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Ἐπί πλέον δέν εἶναι δυνατόν νά μή προστεθῆ εἰς ταῦτα καί τοῦτο : ὅτι ἐντός ὀλίγων ἡμερῶν συμπληροῦται μία ὀλόκληρος δεκαετία ἀπό τῆς ἱστορικῆς ἐπισκέψεως τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος εἰς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη, ἀπό θεοῦ ἐμπνευσίς τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος, ὑπῆρξε εἷς σπουδαιότατος σταθμός ἐν τῇ ὅλῃ διαδρομῇ πρός τήν ἐνότητα. Πῶς εἶναι δυνατόν νά μή μνησθῶμεν τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου γεγονότος ἐπί τῇ ὅσον οὕτω συμπληρουμένη δεκαετηρίδι; Πῶς νά μή ἐξάρωμεν τήν ἀποστολικήν τόλμην καί ἀποφασιστικότητα τῆς Ὑμετέρας Ἀγιότητος; Καί ἐπιτρέψατέ μοι νά προσθέσω ἀμέσως, ὅτι ἡ ἐπίσκεψις ἐκείνη, ἀξιολογούμενη κατ'ἀξίαν, δέν ἦτο ἀπλή τις ἐπίσκεψις, ἀλλ'ἐπίσκεψις ὑπό βιβλικήν ἐννοίαν ὡς ἐκ τούτου δέν πρόκειται σήμερον ἐνταῦθα περί ἀπλῆς ἱστορικῆς μνημονεύσεως της καί περί ἐξάρσεως τοῦ γεγονότος ὡς ἱστορικοῦ παρελθόντος, ἀλλά πρόκειται, ἐπί τῇ συμπληρώσει τῆς δεκαετηρίδος, περί ἐξάρσεως τῆς θεολογικῆς καί δῆ ἐκκλησιολογικῆς συμβολῆς αὐτοῦ εἰς τήν ἀγίαν ὑπόθεσιν τῆς ἐνότητος καί ἐπομένως ὡς γεγονότος αἰεί παρόντος ἐν τῇ πορείᾳ ἡμῶν πρός τήν ἐνότητα.

Ἀγιώτατε,

Εἰς ἐπιστέγασμα τῶν ὁσων εἶπον προηγουμένως ἐπιτρέψατέ μοι νά προσθέσω καί τήν ἀνακοίνωσιν ἐνός ἄλλου ἀξιολόγου γεγονότος, τό ὁποῖον καθιστᾷ τήν σημερινήν συνάντησιν ἡμῶν σημεῖον προοδευτικόν τῆς συναντήσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἡμῶν. Καί ἐξηγοῦμαι ἔρχομαι σήμερον ἐνταῦθα, κομίζων πρός τήν Ὑμετέραν Ἀγιότητα καί τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης τήν εὐχάριστον εἶδησιν, ὅτι πρότριτα συνήλθεν εἰς τήν πρώτην συνέλευσιν αὐτῆς ἡ διορθόδοξος Τεχνική Θεολογική Ἐπιτροπή διὰ τήν προετοιμασίαν τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας, κατ'ἀπαίτησίν της, εἶχον τό προνόμιον νά προεδρεύσω.

Εἶμαι εὐτυχῆς ἐξαγγέλλων τῇ Ὑμετέρᾳ Ἀγιότητι, ὅτι τά πορίσματα τῆς συνελεύσεως ταύτης εἶναι ὁμόφωνα, εἶναι οἰκοδομητικά καί ἐπιτρέπουν μίαν ἀπό κοινοῦ μετὰ τῆς ἀντιστοίχου ρωμαιοκαθολικῆς Ἐπιτροπῆς συνεργασίαν, διὰ τήν ἐξεύρεσιν τῆς ἀρίστης ὁδοῦ πρός τήν ἀποκατάστασιν τῆς πλήρους ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ κοινωνίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Ἀγιώτατε,

Οἱ οἰκοδόμοι δέν πρέπει νά ἔχουν τήν ἀξίωσιν ὅτι πρέπει ὀρισμένως νά ἴδουν τήν στέγην τῆς οἰκοδομῆς, διότι κατὰ τόν λόγον τοῦ Κυρίου "ἄλλος ἐστίν ὁ σπεῖρων καί ἄλλος ὁ θερίζων" (Ἰωάν. 4,37). Εἶθε νά εἶναι. Τήν ἀγίαν ταύτην στιγμήν εἶναι ἀρκετόν νά δοξάσωμεν τόν θεόν, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ἀγιότης ὑπῆρξεν εἷς τῶν κυρίων οἰκοδόμων, ἡ δέ δόξα αὐτῆς ἀνήκει, ὡς πρέπει, εἰς τόν Κύριον σὺν τῷ Πατρὶ καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι ."

Εἰς τὴν πρὸς τὴν Πατριαρχικὴν Ἀντιπροσωπεῖαν ἀντιφώνησίν του ἡ Α.Α. ὁ Πάπας, εἶπε τὰ ἑξῆς :

"Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί ἐν Χριστῷ,

Καλῶς ὠρίσατε εἰς ἡμᾶς κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης ἐορτάζει τοὺς Ἀποστόλους, οἱ ὅποιοι τὴν Ἰδρυσαν. Ἡ ἐπίσκεψίς σας μᾶς τιμᾷ καὶ μαρτυρεῖ περὶ τῆς πραγματικότητος τῆς ἐνεργοῦ ἀναζητήσεώς μας τῆς πλήρους ἐνότητος, ἐνῶ συγχρόνως μᾶς ἐπιτρέπει νὰ διαπιστώσωμεν τὰς προόδους, τὰς ὁποίας ὁ Κύριος μᾶς δίδει νὰ πραγματοποιήσωμεν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μας, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, διότι ἠθελήσατε νὰ συμμετάσχετε τὰς ἡμέρας αὐτάς εἰς τὴν προσευχὴν μας.

Ἐχουν παρέλθει δέκα τρία ἔτη ἀφ' οὗτο εἶχομεν τὴν χάριν νὰ ἐπισκεφθῶμεν ὡς προσκυνηταὶ τοὺς Ἁγίους Τόπους, ὅπου συνήλθον αἱ πρῶται οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐν συνεχείᾳ, πρὸ δέκα ἐτῶν, ἐπεσκεπτόμεθα τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν σας καὶ συνηντῶμεν διὰ δευτέραν φοράν τὸν σεβαστὸν Ἀδελφόν μας, τὸν Πατριάρχην Ἀθηναγόραν. Ὅποιαί ἀναμνήσεις !

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν τελευταίων ἐτῶν, αἱ ἐπαφαί μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν μας ἐνεβαθύνθησαν καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ ἔχωμεν τώρα, δύο ἡμέρας κατ' ἔτος, μίαν ἀνταλλαγὴν ἀντιπροσωπειῶν, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει μίαν γόνιμον ἀμοιβαίαν πληροφόρησιν, ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐναρμόνισιν τῶν προσπαθειῶν μας εἰς τὴν πορείαν μας πρὸς τὴν ἐπανεύρεσιν τῆς πλήρους κοινωνίας. Ἀποδίδομεν χάριν εἰς τὸν Κύριον, ὁ ὁποῖος ὀδηγεῖ τὴν Ἐκκλησίαν του πρὸς τὴν ὁδὸν αὐτὴν.

Εἶμεθα εὐτυχεῖς διότι μαθαίνομεν ὅτι ἡ διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνετέθη νὰ προετοιμάσῃ τὸν θεολογικὸν διάλογον μετὰ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπραγματοποίησε τὴν πρώτην συνάντησιν ἐργασίας αὐτῆς. Εἶθε ὁ Κύριος νὰ δίδῃ εἰς ἡμᾶς δυνάμιν καὶ φωτισμὸν καὶ νὰ καθιστᾷ ἡμᾶς οἰκονόμους εἰρήνης καὶ ἐνότητος, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ δυνηθῶμεν νὰ κηρύξωμεν τὸ Εὐαγγέλιόν του τῆς συμφιλιώσεως καὶ τῆς σωτηρίας, τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος τῆς σήμερον ἔχει τόσῃν ἀνάγκην ἐν μέσῳ τῶν ἐντάσεων καὶ τῶν ἀνησυχιῶν του !

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν, ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί, διὰ τὴν παρουσίαν σας, σημεῖον κοινωνίας καὶ ἐλπίδος. Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ φέρετε τὸ μήνυμά μας ἀδελφικῆς ἀγάπης εἰς τὸν σεβαστὸν Πατριάρχην Δημήτριον καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του."

Τὰς προσφωνήσεις ἠκολούθησεν ἡ ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐπίδοσις εἰς τὴν Α.Α. τὸν Πάπαν τῶν Σειπτῶν Πατριαρχικῶν Γραμμάτων ὡς καὶ δώρου ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου, ἥτοι χρυσοῦς πλακὸς μετ'

ἐπιγραφῆς ἐπὶ μαρμαρίνης βάσεως, ἐπὶ τῇ 10ετηρίδι τῆς ἱστορικής ἐπισκέψεως τοῦ Πάπα εἰς τὸ Φανάριον. Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεῖα ἐπεσκέφθη τοὺς ἐκ τῶν νέων Καρδιναλίων σεβασμιωτάτους Μπενέλλι καὶ Ράτζινγκερ καὶ ἐπέδωσεν εἰς τούτους ἐπιστηθίους σταυροὺς ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Τὴν Τρίτην, 28 Ἰουνίου, ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεῖα ἐπεσκέφθη τὴν Γραμματεῖαν διὰ τὴν Ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν, ἐνθα καὶ ἐπραγματοποιήθη σύσκεψις μετὰ τῶν ἐκεῖ ἀρμοδίων.

Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην ἐγένετο μία εὐρεῖα ἀνασκόπησις τῶν σχέσεων τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ δὲ κυρίως συνομιλῖαι ἐστράφησαν περὶ τοῦ ἔργου τῆς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν διὰ πρώτην φοράν συνελθούσης Διορθοδόξου Τεχνικῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν Τετάρτην, 29 Ἰουνίου, ὁ Πρόεδρος τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπεῖας σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Μελίτων ἔδωκε συνέντευξιν τύπου περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπισκέψεως τῆς Πατριαρχικῆς Ἀντιπροσωπεῖας εἰς Ρώμην, τοῦ ἔργου τῆς ἐν Γενεύῃ συνελθούσης Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ὡς καὶ τῆς προόδου τῆς προετοιμασίας τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἡ συνέντευξις ἀνεμεταδόθη ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τοῦ Βατικανοῦ. Τὸ βράδυ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἡ Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεῖα συμμετέσχεν εἰς πανηγυρικὴν ἐπίσημον λειτουργίαν εἰς τὴν Βασιλικὴν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, τελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πάπα Παύλου συλλειτουργούντων καὶ τῶν νέων Καρδιναλίων.

- Συνήλθεν εἰς Σαμπεζύ τὸ Συνέδριον διὰ τὸν κοινὸν ἑορτασμὸν τοῦ Πάσχα.

Συνήλθεν εἰς Σαμπεζύ Γενεύης, εἰς τὸ ἐνταῦθα Ὀρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπὸ 29 Ἰουνίου ἕως 3 Ἰουλίου τὸ Συνέδριον πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος τοῦ κοινου ὁφ' ἀπάντων τῶν Χριστιανῶν ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα καθ'

ἄρισμένην Κυριακὴν. Ὡς εἶναι γνωστόν ("Ἐπίσκεψις" ἄρ. 167), τὸ Συνέδριον τοῦτο ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Α' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως, ἡ ὁποία εἶχεν ἀναθέσει εἰς τὴν Γραμματεῖαν ἐπὶ τῆς προπαρασκευῆς τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ἐδρεύουσαν εἰς τὸ Κέντρον, νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ὁργανώσεως τούτου μεριμνῶσα διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς αὐτὸ "ὑπευθύνων ποιμεναρχῶν, κανονολόγων, ἀστρονόμων, ἱστορικῶν καὶ κοινωνιολόγων, ὑποβάλη δέ τὰ πορίσματα αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπομένην Προσυνοδικὴν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν."

Εἰς τὸ Συνέδριον τὸ ὁποῖον συνεδρίασεν ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Τρανουπόλεως Δαμασκηνοῦ, Γραμματέως ἐπὶ τῆς προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου, ἔλαβον μέρος οἱ ἀκόλουθοι ἱεράρχαι : Οἱ Μητροπολίται Σουηδίας Παῦλος (Οἰκ. Πατρ.), Λαοδικεῖας Ἰγνάτιος (Πατρ. Ἀντιοχ.), Πέτρας Γερμανός (Πατρ. Ἱεροσ.), Βρυξελλῶν Βασίλειος (Πατρ. Μόσχας), Εἰάνθης Ἀντώνιος (Ἐκ. Ἑλλ.). Ἐπίσης οἱ Ἐπίσκοποι Χερσῶνος Πέτρος (Πατρ. Μόσχας) καὶ Κ. Εὐρώπης Λαυρέντιος (Πατρ. Σερβίας). Ὡς εἰδικοί ἐπὶ τοῦ Πασχαλίου μετέσχον : ὁ ἀστρονόμος καθηγητῆς κ. Ν. Κοντόπουλος (Πανεπ. Ἀθηνῶν) καὶ ὁ κανονολόγος Ν. Ossorgin (Ἰνστ. Ἀγίου Σεργίου, Παρισίων), ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Νίκων Πατρινάκος (Ἱερά Ἀρχιεπ. Ἀμερικῆς), οἱ αἰδεσιμολ. Ν. Chivaroff (Ἐκκλ. Βουλγ.), καὶ Matti Sidorof (Ἐκκλ. Φιλλ.), οἱ καθηγηταί : Ene Braniste (Πατρ. Ρουμ.), John Erickson (Ἰνστ. Ἀγίου Βλαδμηῆρου Ν. Ὑ.) καὶ ὁ ἐλλογιμ. κ. Γ. Μπεκατώρος (Ἐκ. Ἑλλ.). Παρέστησαν ἐπίσης παρατηρηταί τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Εἰς τὰς γενικὰς των γραμμάς, τὰ πορίσματα τοῦ Συνεδρίου δύνανται νὰ διατυπωθοῦν ὡς ἀκολούθως :

Αἱ γνωσταί προτάσεις αἱ σχετικαί πρὸς τὸν ἑορτασμόν τοῦ Πάσχα εἰς μίαν ἄρισμένην Κυριακὴν (π.χ. τὴν δευτέραν Κυριακὴν τοῦ Ἀπριλίου) δέν υλοθετήθησαν, δεδομένου ὅτι ἡ τυχόν ἀποδοχὴ των θὰ ἐκινδύνευε νὰ προκαλέσῃ σχίσματα ἐντὸς ἄρισμένων

Ἐκκλησιῶν. Τοιαῦται προτάσεις, ἄλλωστε, προδίδουν τόσον τό γράμμα τῶν διατάξεων τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, ὅσον καί τοῦ συνόλου τῆς Ἐκκλησίας παραδόσεως, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τό ἑορτάζειν τό Πάσχα τήν Κυριακήν μετὰ τήν πρώτην Πανσέληνον τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας.

Ἀφ' ἑτέρου, ἐπειδή ὁ σημερινός ἑορτασμός τοῦ Πάσχα, θεμελιούμενος ἐπὶ τοῦ λουλιανοῦ ἡμερολογίου εἶναι ἀνακριβής (τό ἡμερολόγιον τοῦτο ἔχει ἤδη φθάσει μίαν καθυστέρησιν 13 ἡμερῶν ὑπολογιζομένην ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ χρόνου), τό Συνέδριον συνιστᾷ ὁμοφώνως πρὸς τήν ἐπομένην Προσυνοδικήν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν νά ἀναθέσῃ εἰς μίαν ἐπιτροπήν ἀστρονόμων τόν προσδιορισμόν τῆς Κυριακῆς τῆς ἐρχομένης μετὰ τήν πρώτην Πανσέληνον τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας δι' ἕν κατά τό δυνατόν μακρύτερον διάστημα. Τοῦτο θά ἀπετέλει μίαν συμβολήν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τόν παγκόσμιον προσδιορισμόν τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα δι' ὅλους τοῦ Χριστιανούς.

Ἄλλα πορίσματα τοῦ Συνεδρίου ἦσαν : Ἡ βεβαίωσις ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς Νικαίας διὰ τόν προσδιορισμόν τῆς ἡμερομηνίας τοῦ χριστιανικοῦ Πάσχα, χωρίς νά ἀναφέρεται ρητῶς εἰς τό λουδαϊκόν Πάσχα, μνημονεύει τοῦτο ἐμμέσως ὀρίζουσα τήν Πανσέληνον, μετὰ τήν ὁποίαν ἡ ἀκολουθοῦσα Κυριακή ὀφείλει νά εἶναι τό χριστιανικόν Πάσχα. Σημειωτέον ὅτι τό λουδαϊκόν Πάσχα ἐμπίπτει ἀναγκαίως ἐντός τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας καί ὅτι τό χριστιανικόν Πάσχα ἔρχεται μετὰ βεβαιότητος μετὰ τό λουδαϊκόν.

Ἡ σύστασις ὅπως οἱ ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι τῆς Διασποράς ἀποφεύγουν νά προσαρμόζουν τόν ἑορτασμόν τοῦ ἰδικοῦ των Πάσχα πρὸς τόν ἑορτασμόν τοῦ Πάσχα ὑπὸ τῶν χωρῶν ἐνθα διαβιοῦν ὡς μειονότητες, καί τοῦτο διὰ λόγους διαφυλάξεως τῆς συνοχῆς τῆς ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ συνόλῳ τῆς. Τέλος, ἡ ἔκφρασις τῆς εὐχῆς, κατὰ τό πνεῦμα καί προγενεστέρας διορθόδοξου εἰσηγήσεως, ὅπως ὅλα τά ἀνωτέρω προβλήματα μελετηθοῦν ἐν συνεργασίᾳ πρὸς τὰς χριστιανικάς ἐκείνας Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι ἐνδιαφέρονται διὰ τόν ὑφ' ὅλων τῶν χριστιανῶν συνεορτασμόν τοῦ Πάσχα.

"Προσκύνημα Ἀποστόλου Παύλου" ὠργάνωσεν ἡ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Ὁ σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Β. καὶ Ν. Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος ἐφθάσεν εἰς Ἀθήνας τὴν 26 Ἰουνίου ἵνα τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς προσκυνήματος τὸ ὁποῖον θὰ ἀκολουθήσῃ τὰ ἔχνη τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἰς τὸ προσκύνημα μετέχουν οἱ θεοφιλ. Ἐπίσκοποι Ἀμφιπόλεως Σίλας καὶ Χριστουπόλεως Ἀνθιμος, 70 μέλη τῆς ἑλληνικῆς χορωδίας Ν. Ὑόρκης, φοιτηταὶ καὶ φοιτήτριαι ἀμερικανικῶν Κολλεγίων κλπ. Ἡ ἑναρξίς τοῦ προσκηνύματος ἐγένε δι' ἐπίσημου τελέσεως τῆς θ. Λειτουργίας εἰς τὸν Καθεδρικὸν ναὸν Ἀθηνῶν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἀπόψεις διατυπωθεῖσαι κατὰ τὸ Συνέδριον διὰ τὸν κοινὸν ἑορτασμὸν τοῦ Πάσχα : (1) Ἡ ἔκθεσις τοῦ ἀστρονόμου κ. Ν. Κοντοπούλου.

Ἀπὸ τὰς ποικίλας ἀπόψεις, αἱ ὁποῖαι διετυπώθησαν κατὰ τὸ Συνέδριον περὶ καθορισμοῦ κοινῆς ἡμερομηνίας ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ὑφ' ὄλων τῶν Χριστιανῶν τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἀναδημοσιεύομεν σήμερον τὴν ἔκθεσιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. Κοντοπούλου, ἀστρονόμου, ἐπιφυλασσόμενοι εἰς ἐπόμενον τεύχος νὰ παραθέσωμεν καὶ ἑτέρας.

"Ἡ ἡμερομηνία τοῦ Πάσχα ὁρίσθη ὑπὸ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Νικαίας πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποφυγῆς τῶν ἀποκλίσεων, αἱ ὁποῖαι πρετηροῦντο μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως ἐνός κοινοῦ ἑορτασμοῦ τῆς σημαντικωτάτης αὐτῆς διὰ τὴν χριστιανοσύνην ἡμέρας. Ὁ κανὼν ὁ ὁποῖος υἱοθετήθη ὑπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου εἶναι ὁ ἀκόλουθος : Τὸ Πάσχα πρέπει νὰ ἑορτάζεται τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν Πανσέληνον τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας.

Ὅθεν, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξευρέσεως τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα, πρέπει νὰ εὖρωμεν :

- α) τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας, καὶ
- β) τὴν ἡμερομηνίαν τῆς Πανσελήνου, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας τὸ ἐν χρήσει ἡμερολόγιον ἦτο τὸ Ἰουλιανόν. Τοῦτο δέχεται ὅτι ἡ μέση διάρκεια τοῦ ἔτους εἶναι 365,25 ἡμέραι. Ἐν τούτοις, γνωρίζομεν ὅτι τοῦτο δέν εἶναι ὀρθόν. Ἡ ὀρθὴ διάρκεια τοῦ ἔτους εἶναι

365.2422 ἡμέραι. Ὅθεν, τὸ Ἰουλιανὸν ἔτος διαφέρει τοῦ φυσικοῦ ἔτους κατὰ 0.0078 τῆς ἡμέρας κατ'ἔτος. Ἡ διαφορά αὕτη συμπασοῦται εἰς μίαν πλήρη ἡμέραν εἰς 128 ἔτη. Μία πολὺ ἀκριβεστέρα προσέγγισις πρὸς τὴν πραγματικότητα προσφέρεται ὑπὸ τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖον ἔχει μέσθην διάρκειαν 365.2424, ἀποκλίνει δηλ. ἀπὸ τὴν πραγματικότητα 0.0003 τῆς ἡμέρας κατ'ἔτος, ἥτοι ἔχει τὸ σφάλμα 1 ἡμέρας κάθε 3.320 ἔτη. Ὅθεν, διὰ πρακτικούς λόγους δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸ σήμερον ἐν χρήσει Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον ὡς ἀκριβές.

Ἐν τούτοις, ἡ διαφορά μεταξὺ τοῦ Γρηγοριανοῦ καὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου ἀυξάνει συνεχῶς. Σήμερον εἶναι 13 ἡμέραι, θὰ γίνῃ 14 ἡμέραι τὸ ἔτος 2100 κ.α.κ. Ἡ διαφορά αὕτη ἔχει μίαν ἀμεσον συνέπειαν ἐπὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς ἑαρινῆς Ἰσημερίας.

Οἱ ὀρθόδοξοι χρησιμοποιοῦν ἀκόμη, διὰ τὸν ὑπολογισμόν τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα, τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον. Ὅθεν θεωροῦν ὅτι ἡ ἑαρινὴ Ἰσημερία ἐρχεται 13 ἡμέρας μετὰ τὴν πραγματικὴν Ἰσημερίαν. Ὅθεν, ἐάν μία Πανσέληνος συμβῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 13 αὐτῶν ἡμερῶν, οἱ ὀρθόδοξοι δέν τὴν θεωροῦν ὡς τὴν Πανσέληνον τοῦ Πάσχα, ἀλλ' ἀναμένουν διὰ τὴν ἐπομένην Πανσέληνον, ἕνα μῆνα μετὰ, διὰ νὰ εὑρουν τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Πάσχα.

Αὕτη εἶναι ἡ πρώτη βασικὴ διαφορά μεταξὺ Ἀνατολικοῦ καὶ Δυτικοῦ Πάσχα.

Ἐτέρα διαφορά ὀφείλεται εἰς τὸν κανόνα, ὁ ὁποῖος ἐφαρμόζεται διὰ τὸν ὑπολογισμόν τῆς Πανσελήνου. Ἡ ὀρθὴ μέθοδος θὰ ἦτο νὰ εὑρωμεν τὴν Πανσέληνον δι' ἀκριβῶς ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων. Ἀντὶ τούτου, οἱ ὀρθόδοξοι χρησιμοποιοῦν ἕνα κατὰ προσέγγισιν κανόνα, τὸν ὁποῖον ἐπενόησεν ὁ ἀρχαῖος Ἀθηναῖος ἀστρονόμος Μέτων. Ὁ Μέτων παρετήρησεν ὅτι αἱ φάσεις τῆς σελήνης ἐπαναλαμβάνονται κάθε 235 μῆνας, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς εἰς 19 ἔτη. Ἡ περίοδος τῶν 19 ἐτῶν καλεῖται "κύκλος τοῦ Μέτωνος". Ὅθεν, κάθε 19 ἔτη αἱ ἡμερομηνίαι τῆς Πανσελήνου εἶναι αἱ αὐταί.

Ἐν τούτοις, ἡ σχέσις αὕτη εἶναι μόνον κατὰ προσέγγισιν. Κάθε 307 ἔτη τὸ σφάλμα συμπασοῦται εἰς 1 ἡμέραν. Οὕτω ἔχομεν τῶρα ἕν σφάλμα 5 ἡμερῶν εἰς τὴν Πανσέληνον. Κατὰ συνέπειαν τούτου, ἂν ὁ ὑπολογισμὸς δίδῃ Πανσέληνον 2 ἡμέρας πρὸ τῆς Ἰσημερίας, ἀναμένομεν ἕνα εἰσέτι μῆνα διὰ τὴν Πανσέληνον τοῦ Πάσχα. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ πραγματικὴ Πανσέληνος εἶναι 3 ἡμέραι μετὰ τὴν Ἰσημερίαν, τὸ Πάσχα θὰ ἔπρεπε νὰ λάβῃ χώραν περίπου ἕνα μῆνα ἐνωρίτερον.

Κατὰ συνέπειαν τῶν δύο τούτων λαθῶν, ἡ ἡμερομηνία τοῦ Πάσχα (τῶν ὀρθοδόξων) ἐορτάζεται γενικῶς ἀργότερον τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Δυτικοῦ Πάσχα. Μόνον εἰς ὀλίγας περιπτώσεις συμβαίνει αἱ δύο ἡμερομηνίαι τοῦ Πάσχα νὰ συμπίπτουν (ὡς τὸ παρὸν ἔτος). Συνήθως τὸ ὀρθόδοξον Πάσχα ἐορτάζεται 1 ἐβδομάδα ἢ 4-5 ἐβδομάδας ἀργότερον.

Ἡ διαφορά θά ἀξάνη τοὺς ἐπομένους αἰῶνας. Διὰ νά δώσω ἓν ἀκραῖον παράδειγμα : μετὰ μερικὰς χιλιάδας ἔτη τὸ ὀρθόδοξον Πάσχα, ἀν συνεχίζεται νά ἐορτάζεται μέ τὴν ἰδίαν μέθοδον, θά συμπίπτῃ μέ τὸ θέρος, ἀργότερον μέ τὸ φθινόπωρον κ.ο.κ.

Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ὁ παρῶν ὑπολογισμὸς τῆς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἐν συμφωνίᾳ μέ τὸ γράμμα τῆς Α' Οἰκουμένητικῆς Συνόδου. Δέν εἶναι κἀν ἐν συμφωνίᾳ μέ τὸ πνεῦμα τῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ὅτι ὅλοι οἱ χριστιανοὶ νά ἐορτάζουν τὸ Πάσχα τὴν ἰδίαν ἡμέραν.

Τώρα, τί λύσεις δυνάμεθα νά προτείνωμεν ; Ἡ προφανῆς λύσις εἶναι νά ἀκολουθήσωμεν ἀμέσως τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον. Τοῦτο ἔχει δύο προφανῆ πλεονεκτήματα :

- α) Ἐδοῦσκεται ἐν ἀκρονίᾳ πρὸς τὸν Κανόνα, τὸν ὁποῖον καθιέρωσεν ἡ Α' Οἰκουμένητικὴ Σύνοδος καὶ
- β) Τὸ Πάσχα θά ἐορτάζεται τὴν ἰδίαν Κυριακὴν ἀπὸ ὅλους τοὺς χριστιανούς.

Ἐν τούτοις, ἡ λύσις αὕτη παρουσιάζει τὰς δυσκολίας τῆς. Δέν θά ἐξετάσω τὰς δυσκολίας αἱ ὁποῖαι προκύπτουν ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς οἰασδήποτε ἀλλαγῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ αἱ ὁποῖαι ὀφείλονται εἰς τὴν προσκόλλησιν εἰς τὰς παραδόσεις πολλῶν ἀνθρώπων. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀνήκει εἰς ὑμᾶς νά συζητήσετε καὶ νά λύσετε.

Θά ἀναφέρω μόνον τὰς πρακτικὰς δυσκολίας τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα ἀλλάζει ἕκαστον ἔτος, ἀκόμη καὶ εἰς τὸ Γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον. Τοῦτο ἔχει πολὺ σημαντικὴν συνέπειαν εἰς μίαν βιομηχανοποιουμένην κοινωνίαν ὡς εἶναι ἡ ἰδική μας, ὅπου κάθε μεταβολὴ εἰς τὰς ἡμέρας ἐργασίας ἢ διακοπῶν ἔχει οἰκονομικὰς συνεπείας.

Ὁῦτω, πολλαὶ λύσεις προετάθησαν διὰ μίαν νέαν ἀλλαγὴν εἰς τὸ ἡμερολόγιον, ὡς ἐκεῖνη καθ' ἣν τὸ Πάσχα θά πρέπει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον νά εἶναι μονίμως καθωρισμένον.

Ἡ περισσότερον δραστικὴ λύσις εἶναι τὸ ἐπωνομαζόμενον "Παγκόσμιον ἡμερολόγιον". Εἰς τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο κάθε ἡμέρα κάθε μηνὸς συμβαίνει πάντοτε τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος. π.χ. ἡ 1η Ἰανουαρίου εἶναι πάντοτε Κυριακὴ, ἡ 2α πάντοτε Δευτέρα κλπ. Οὔτω, τὸ Πάσχα θά ἔπρεπε νά εἶναι πάντοτε μία ὀρισμένη Κυριακὴ.

Ἡ λύσις αὐτή ἔχει ἓνα μειονέκτημα. Κάθε ἔτος τό ἡμερολόγιον ἔχει μίαν ἢ δύο ἡμέρας, αἱ ὁποῖαι δέν ἀνήκουν εἰς καμίαν ἐβδομάδα. Τοῦτο εἶναι τόσον παράδοξον ὥστε μερικοί ἄνθρωποι θά τό εὐρίσκουν δύσκολον νά τό ἀποδεχθοῦν.

Ἡ ἄλλη λύσις, ἡ ὁποία εἶναι ἀπλουστέρα, εἶναι νά τοποθετηθῇ τό Πάσχα εἰς μίαν ὀρισμένην Κυριακήν τοῦ Ἀπριλίου, π.χ. τήν 2αν Κυριακήν τοῦ Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους. Τότε, ἡ ἡμερομηνία τοῦ Πάσχα θά ἀλλάσῃ κάθε ἔτος ἀλλά ἐλάχιστα μόνον.

Αἱ λύσεις αὐταί θά ἦσαν ἐφαρμόσιμοι μόνον ἐάν ἐγίνοντο γενικῶς ἀποδεκταί. Ἀλλ' ἐάν οἱ Ῥωμαιοκαθολικοί καί οἱ Προτεστάνται τάς ἀποδεχθοῦν, δέν βλέπω κανένα πραγματικόν λόγον διατί οἱ ὀρθόδοξοι δέν θά κάμουν τό αὐτό.

Κατακλείω τήν ἐκθεσίν μου μέ δύο προτάσεις :

1. Ὁ ὑπολογισμός τοῦ ὀρθοδόξου Πάσχα νά διορθωθῇ τό ταχύτερον δυνατόν : Εἴτε διά τῆς υἱοθετήσεως τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, εἴτε - πράγμα ποῦ εἶναι μία περισσότερον ἀκριβῆς λύσις - διά τῆς προσαρμογῆς εἰς τόν ἀκριβῆ ἀστρονομικόν προσδιορισμόν τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας τῆς Πανσελήνου. Ἡ τελευταία αὐτή λύσις θά ἦτο χρήσιμη μόνον ἂν ἐγένετο δεκτὴ ὑπό τῶν Καθολικῶν καί τῶν Προτεσταντῶν.

2. Εἰς τὰς ἐπαφάς μας μέ τοὺς Ῥωμαιοκαθολικοὺς καί τοὺς Προτεστάντας θά ἐπρεπε νά εἴμεθα ἔτοιμοι νά συζητήσωμεν τήν δυνατότητα μιᾶς περισσότερον σταθερᾶς ἡμερομηνίας τοῦ Πάσχα, ἀποδεκτῆς ὑφ' ὄλων τῶν χριστιανῶν."

ΟΡΘΟΔΟΣΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 301.- ANDRONIKOF C. Deuxième Congrès des Ecoles de Théologie Orthodoxe. Contacts 29 (1977), No.98, pp. 137-149.
- 302.- EMILIANOS TIMIADIS (Metropolitan of Calabria). The concern for Women in the Orthodox Tradition. Diakonia 12 (1977), No.1, pp. 8-23.
- 303.- GERARDO Cioffari. hegel, Ortodossia e narodnost'. Nicolaus 4 (1976), No.2, pp. 8-23.
- 304.- GIORDANO A.F. Lo Spirito Santo nella catechesi di S.Cirillo di Gerusalemme. Nicolaus 4 (1976), No.2, pp. 425-430.
- 305.- HARAKAS Stanley. L'etica nella tradizione Greco-ortodossa. Unitas 32 (1977), pp.95-100.
- 306.- HRYNIEWICZ Wacław. Ὁ ρόλος τῆς Παραδόσεως ἐν τῇ θεολογικῇ ἐρμηνείᾳ. Μία ἀνάλυσις τῶν συγχρόνων δογματικῶν καὶ οἰκουμενικῶν ἰδεῶν. (Συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ὀρθοδόξου περὶ Παραδόσεως θεολογίας). Lublin 1976, 350σς. (πολωνιστί μετὰ περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 307.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁρθοδοξία καὶ χαρισματικὴ κίνησις. Wiesz (Βαρσοβίας) 19 (1976), No.3, 59-67. (πολωνιστί).
- 308.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Αἱ ἐκκλησιολογικαὶ καὶ οἰκουμενικαὶ θεμελιώσεις τοῦ διατάγματος " Orientalium Ecclesiarum " ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀξιολογήσεων τῶν ὀρθοδόξων θεολόγων. Zeszyty Naukowe Kul (Lublin) 19 (1976), No. 1, pp. 23-40. (πολωνιστί μετὰ περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 309.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τὸ μυστήριον τοῦ Πάσχα ἐν τῇ ζωῇ καὶ τῇ σκέψει τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς. Wdrodzde (Poznan) 4 (1976), No. 4, pp.18 - 28. (πολωνιστί).
- 310.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ἡ ἐννοια τοῦ δόγματος ἐν τῇ πρωταρχικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἡ θεολογικὴ ἐπανερμηνεία. "Collectanea theologica " (Βαρσοβίας) 46 (1976), No. 2, pp.5-22 . (πολωνιστί μετὰ περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 311.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Θεολόγος ὀρθόδοξος καὶ οἰκουμενιστής. Εἰς μνήμην τοῦ πατρός-καθηγητοῦ Jerzy Klingner. Wiesz 9 (1976), No. 7-8, pp. 61-80 . (πολωνιστί).

- 312.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. The centrality of Christ in Orthodox Theology. "Colletanea Theologica" 46(1976), τεύχος εἰδικόν, 153-168.
- 313.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Τό δόγμα καί αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ ὑπό τό φῶς τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας. Ateneum Karplanskie (Wloclawek) 85 (1976), 401-419. (πολωνιστί).
- 314.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Ὁμολογεῖν τόν Χριστόν σήμερον καί ἡ ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ὀρθόδοξος συμβολή εἰς τήν οἰκουμενικήν σκέψιν τῶν τελευταίων χρόνων. Znak (Cracovie) 28 (1976), No. 270, pp. 1571-1599. (πολωνιστί).
- 315.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Οἱ ὀρθόδοξοι περί Ναϊρόμπι. Wierz 20(1977), No.1, pp. 24-32. (πολωνιστί)
- 316.- ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ. Πνευματολογία καί ἐκκλησιολογία. Ἡ συμβολή τῶν ὀρθοδόξων εἰς τήν σύγχρονον οἰκουμενικήν συζήτησιν. Collectanea theologica 47(1977), No. 2, pp.33-59. (πολωνιστί μετά περιλήψεως ἀγγλιστί).
- 317.- ΜΕΝΕΒΙΣΙΟΓΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ (Μητροπολίτου Σουηδίας καί πάσης Σκανδιναβίας). Θρησκευτικόν διαζύγιον καί πνευματική λύσις τοῦ γάμου ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Ἀθήναι 1977.
- 318.- MALONEY G. The Great and Holy Council of the Orthodox Church. Diakonia 12(1977), No. 1, pp. 4-7.
- 319.- MANGOLDT Ursula von. Östliche und Westliche Meditation. München : Kösel 1977, 112p.
- 320.- MARTIN André-FALKE Peter. Freiheit zum Tode ? Gott in Russland. Paul Pattloch Verlag, Aschaffenburg 1977, 344p.
- 321.- RADU DUMITRU. Ἡ ὀρθόδοξος Ρουμανική Ἐκκλησία ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ. Biserica Ortodoxa Romana 45(1977), no. 1-3, pp. 145-177. (ρουμανιστί).
- 322.- SALACHAS D. "Cikonomia" e "akribeia" nella ortodossia greca odierna. Nicolaus 4(1976), no. 2, pp.301-340.
- 323.- SUDBRACK J. Herausgefordert zum Meditation. Christliche Erfahrung im Gespräch mit dem Osten. Herder bücherei, Band 611, Freiburg 1977, 176p.
- 324.- VIRGULIN Stefano. Dialogo Teologico Ortodosso-Anglicano. Unitas 32(1977), 89-94.